

Паун Ес Дурлић
ГРАЂА ЗА МОНОГРАФИЈУ „ВЛАСИ КАРПАТСКЕ СРБИЈЕ“
(Рукопис)

ОДНОС СРПСКЕ ВЛАДЕ НИКОЛЕ ПАШИЋА
ПРЕМА ЕТНИЧКОМ ИДЕНТИТЕТУ ВЛАХА ИСТОЧНЕ СРБИЈЕ
У ГОДИНИ 1913.

СУКОБ ДВОЈИЦЕ ЗВАНИЧНИКА РУДНЕ ГЛАВЕ,
СЕЛА У СРЕЗУ ПОРЕЧКОМ, ОКРУГУ КРАЈИНСКОМ,
ОКО ТОГА ЈЕСУ ЛИ МЕШТАНИ СЕЛА ВЛАСИ, РУМУНИ, ИЛИ СРБИ?

Актери:

Општински деловођа, Милан Ж. Мицић
Парох рудноглавски, Јордан Милетић
Духовни суд Епархије тимочке
Министарство Унутрашњи дела
Министарство Просвете и Црквених дела
Министарство Народне привреде

Сигнатура оригинала:

Архив Србије
МПс-ц, Ф II Р 29/914

У Мајданпеку
Априла 2014.

21. III 1913.

Деловођа оишїине рудноглавске, Министїру унутр. дела

Господину Министру Унутр. дела
Београд

Понизно молим Господина Министра да ми изволи издати уверење о следећем:
Грађане општине Рудноглавске у срезу поречком окр. Крајинског – српска држава за какве сматра; за Влахе или Србе?

Повод за ово да ми је парох Рудноглавски – свештеник г. Јордан Милетић који у својим седмодневним извештајима о умирању – званично назива грађане ове општине – „власима“! Србин сам и рођен сам овди па ме боли кад нас један дошљак који је рођен у сред „феризовића“ – где је наша славна коњица највише крви пролила, а шта ће на ово рећи званична Румунија која одавно назива источну Србију – својом.

Бланкет уа уверење под ./ учтиво прилажем.

21. марта 1913 г.
Рудна Глава
Ср. Поречки, окр. Крајински

Понизни
Милан Ж. Мицић
деловођа општински

[На полеђини]
Краљ. (нечитко)
Тимочки Духовни Суд
4. V. 1913
С Бр. 2008
Зајечар

Известити Г. Министра да није примљен прилог и умолити да се исти накнадно пошаље.

6. маја 1913

Председ. Суда
Прота Мих С Николић
Судије:
?. Живковић
Б. Т. Петровић

Ђосифовићу Министру Унутр. дела
Београд

Поштом поштом Ђосифовића Министра
да ми твоим исланим уверење и ередетиен:

Братјане оштитице Руднонабере и ерзу
поверити ош. Крајинског - ертенска државна
за парке еманџа; за Влахе или Србе?

Повод за ово дао ми је парок Рудно-
наберн - светитеник и јордан Муренић који
у својим седмодневним ивентуајима о цркви-
ноу - вашино парва братјане ош оштитице -
"Власима"! Ердим сам и рођен сам овди на
не дои кад нае један домлар који је ро-
ђен у еред "оферноврића" - оде је наша ереб-
на пољница највише крви крвоија, а шта
ће на ово јети ваширна Руднонабер која о-
давни парва мотрну Ердуј - ерзу.

Влашкети за уверење под / црквице
кривоанен.

21. мајта 1913 г.

Рудно-набер

Ер. Поверити, ош. Крајинског.

Поштом

Муром Н. Муренић

Деловога оштитице

26. III 1913

Министар унутр. дела – Министру Просвете и цркв. послова

КРАЉ. СРП.
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА
Полицијско одељење
П. Бр. 3097
26. Марта 1913. г.
Београд

Господине Министре

Част ми је доставити Вам овај акт деловође општине рудно-главске, у Срезу Поречком, заједно са таксеним бланкетом од 2 динара с молбом да изволите извидити наводе изнете у истом и са одговорним свештеником даље по Закону поступити.

Примите, Господине Министре, уверење мога одличног поштовања.

27. марта 1913. год.
У Београду

Министар
Унутрашњих Дела,
[потпис нечитак]

[У дну акта]
Господину
Министру Просвете и Црквени. Послова.

29. III 1913.

Белешка Министарства просвете и црквених послова

КРАЉ. СРП.
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА
Бр. 330
29. марта 1913 г.
Београд

Духовном Суду Епархије Тимочке

Препоручује се Суду да ову ствар брижљиво истражи и увери се о истинитости изнетих навода у тужби, па са одговорним свештеником поступи по закону, а о резултату извести и ово Министарство у повратку акта и прилога.

17. априла 1913.
У Б[е]оград[у].

[Штамбиљ]
По наредби Министра просвете и црквених послова
референт,
?. Пећанац

4.

8. април 191

Милан Мицић јонавља захтјев Мин. унутр. дела

Господину Министру Унутр. Дела
Београд

У вези моје молбе од 21. марта ове год. поново молим Господина Министра да ми изволи издати тражено уверење, пошто сам бланкет за исто уз прву молбу приложио.

Доказе мојих навода у ранијој молби наћиће Господин Министар у седмодневним извешћима у умирању грађана општине Рудноглавске од почетка јануара мца до данас, која подноси свештеник овд. преко начелника ср. поречког – санитетском одељењу подручног Вам министарства.

8. априла 1913 г
Рудна – Глава

Понизан
Милан Ж. Мицић
деловођа

[Испод: штамбиљ]
КРАЉ. СРП.
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА
Полицијско одељење
П. Бр. 3778.
13. Априла 1913. г.

Министарству Просвете и Цркв. Послова
с молбом за поступка, у вези акта овога Министарства П. Бр. 3097. од 26. пр. месеца

[Штамбиљ]
По Наредби
Министра Унутрашњих Дела
Инспектор
Д. Тодоровић [?]

Огџовор рудноглавској свешћеника на тужбу деловође
(делови текста подвучени су у Министарству)

ПАРОХ РУДНОГЛАВСКИ

Бр. 195

16. августа 1913

Тимочком Духовном Суду
Зајечар

На тужбу Милана Мицића деловође овд. оштинског суда, достављене ми под СБр. 2840., дајем овај свој одговор:

Као што нема земљописа или атласа Краљевине Србије, био он државног или приватног издања, да у њему, кад је говор о народности, не стоји написано: ... „Влаха има у источној Србији“, и да „Власи и велики број Цигана говоре влашки“ тако исто, осим тужиоца, нема другог човека који ће о грађанима овд. општине, изузимајући међу њима врло незнатан број, рећи да они нису Власи.

Од како сам на овој парохији навршиће се скоро 7. година и за све ово време дужност сеоског бирова вршио је Димитрије Балан, човек, који не зна ни реченицу српски. У селима насељеним српским живљем, наредбе власти саопштава бирова на српском језику, а само међу Власима на влашком језику, као што је случај овде.

О Флори жени Манојла Т. Галбина умрлој 13. јуна тек. год. зар сам могао у своме седмодневном извештају а тако исто и у листићу за Управу Држ. Статистике у одговарајућој рубрици у место Влахиња забележити да је Српкиња, кад је за 50. год. колико је живела стално одговарала у датој прилици: „Нушчу србешче, спунџе румуњешче“ (незнам српски, кажи ми влашки). Зар сам о венчаном Марјану и Брндуши могао у листићу за статистику рећи да су Србин и Српкиња, кад сам се приликом брачног испита и обручења послужио тумачем пошто ја мимо српског језика други незнам, а и они мимо влашког други језик не.

За децу у Штубику и Јасеници, селима далеко одавде 5-6 сахати, не постоји при школи приправни разред, јер им је матерњи језик српски, међутим овде, по Танди, Црнајци и др. селима где је деци матерњи језик влашки, без приправног разреда не може се замислити школа.

Ако су овд. грађани по народности Срби, онда се намеће питање, зашто тај Милан Мицић у рекрутном списку бр. 769. од ове године што га је као деловођа овд. општине израдио и према [пропису?] потписао, у одређеној рубрици о сваком младићу каже, да му је матерњи језик румунски.

Овде бих могао да завршим свој одговор на тужбу, али како се тужиоц размеће неким својим патриотизмом, то налазим да ми ваља још коју рећи.

Не стоји да сам рођен у Феризовићу, чега се, све и да сам рођен, не бих стидио јер се и он од сада попут Дубља, Мишара, Равња, Штубика и др. има спомињати у нашој историји. Рођен сам у Прозрену одакле су два моја ујака пошли и придружили се српској војсци у првом турском рату, као јунаци се борили и као такви изгинули. Њима се поносим у толико више што сам и сам ступио у ред добровољаца и као такав био код Видина у последњем рату с Бугарима – нисам се као Мицић или његов брат учитељ Жарко Стојимировић овим и оним изговарао и бечио очи да што неспособнији изгледам. – Отац ми је био сиромаш човек, али се његовим презименом поносим; Мицић је син Живојина Стојимировића, али његово презиме не носи пошто је уз њега скопчано банкротство, утаја државне порезе а с њоме упоредо и мој бир.

Имам петоро нејаке деце, свечарина ми се не прикупља, бир не прибира, остали приходи слаби, па мука да се живи, али ми не пада на памет да крадем, као што је Мицић у неколико маха проневерио државни новац, због чега је отпуштен из државне службе, те се сада као деловођа прибио код свога оца. Да по трећи пут не пуца из леворвера на себе, молим Бога.

Милан Мицић има брата Жарка Стојимировића који је једва 1907 год. добио за учитеља овде, али је већ почетком 1909 год. по казни премештен, јер се увидело да је овом врлом Србину много у вољи да говори влашки и да школске рачуне добро чува. Како је рок од пет година што га зак.[он], о народ.[ним] школама предвиђа, протекао те Жарко сада конкурсом може добити учитељско место овде, а како његов брат Милан и отац му Живојин увиђају да њихов Жарко не може онако течно и јасно исказивати своје мисли на српском језику, већ искључиво на влашком, то је потребно да Г. Министар Унутрашњих дела изда Мицићу уверење да је влашки језик раван српском, да онај који не уме бекнути српски буде раван Ужичанину и природно да после тога може у школи настава отпочети на влашком језику као што се у судници врши суђење.

Парох Рудноглавски
свештен. Јорд. Милетић

[На полеђини]

Краљевина Србија
Тимочки Духовни Суд
20. VIII 1913.
СБр. 3203
Зајечар

С повратком тужбе послати Г. Министру и одговор оптуженом са извештајем да сви свештеници чије су парохије састоје из житеља који румуским језиком говоре, бележе у одговарајућим рубрикама у протоколима да су народности влашке а то се потврђује и пописом становништва у Краљ. Србији од 31. децембра 1910 год. Прем овоме Дух. Суд налази да до оптуженог нема кривице. Ну Ако Г, Министар налази, да је овака радња неправилна, онда ћу га умолити за потребна упутства по овом питању, како би свештенство знало у будуће да се управља.

21. августа 1913

Председ. Суда
Прота
Мих С Николић
Судије:
?, Живковић
Ђ. Т. Петровић
Секретар,

6.

21. VIII 1913

Тимочки Духовни суд – Министру просвете

Тимочки Дух. Суд
Бр. 3203
21. август 1913. год.
Зајечар

Господину Министру Просвете и Цркв. Послова

По наређењу Г. Министра, од 17. априла т. год. ЦБр. 330, Суд је потупио и достављајући под ./. акта – тужбу и одговор, – Г. Министру на надлежност Суд учтиво извештава Г. Министра: Да у овој епархији сви свештеници, чије се парохије састоје из житеља који говоре румунским језиком, у протоколима одговарајућих рубрика бележе да су народности румунске, што се и пописом становника у 1910 год. утврђује. Према овоме Суд налази да до оптуженог јереја Јордана Милетића, пароха рудноглавског, нема кривице, што је у седмо-дневним извештају умрле по народности означио да су Власи.

Ако Госп. Министар налази, да је овака радња овога свештеника као и осталих неправилна, Суд учтиво моли Госп. Министра за упутство по овом питању, како би се за будуће знали свештеници управљати.

Председник Суда
Прота Мих. С Николић

ТИМОНИИ СЪМЪ СЪА

Бр. 3203.

21 августа 1913.

САТЕЛАС

Богородицу Митрополију, Свободне и Цркв. Државѣ.

По наређењу С. Митрополија, од 18. августа
 4. нр. 487р 330, ње је одлучено и доцна одлучити
 ову. акци - уреду и одговору, - С. Митрополију
 на подносиоци ње уредно извештава С. Ми-
 трополија: Да у овој епархији сви свештеници,
 иже се парохије касије из митрополије који говоре
 русински језиком, у приповољеним одговарају-
 ћим русинским језиком да су парохиски русински,
 што се и догодило Савановића у 1910. нр. у митрополији.

Према овоме ње наређењу да се одлучи
 уреду Јорданов Митрополија, парохиски русински
 иже Кревица, што је у седишту митрополије
 уреду уреду до парохиски старос да су
 Руси.

Ако тако Митрополија наређењу, да је овака
 радња овом свештеници Рус и одлучи по-
 правити, ње уредно митрополија С. Митрополија
 да уреду до овоме Митрополија, како се се
 да уреду до знају свештеници уреду.

Президенти Суда,
 Прва,
 Мух Штубовић

7.

26. VIII 1913

Белешка Мин. просвете и цркв. послова

[Штамбиљ]
КРАЉ. СРП.
МНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА
Ц. Бр. 887
26 августа 1913. год.
Београд

Питати Духовни Суд на основу чега и чије наредбе су свештеници Тимочке епархије бележили у односним рубрикама за парохијане, који говоре румунски, да су румунске народности.

26. VIII 913

Реф.

[Потпис нечитак]

8.

26. VIII 1913

Белешка Мин. просвете и цркв. послова

ЦБр. 887

26. августа 1913 год.

Београд

Духовном Суду Епархије Тимочке

Министарство просвете и црквених послова препоручује томе суду да пошаље свој извештај о томе: на основу чега и чије наредбе су свештеници бележили, у односним рубрикама црквених књига, бележили за парохијане који говоре румунски, да су румунске народности.

СБр. 3203

[Параф нечитак]

9.

10. IX 1913.

Тимочки Духовни суд – Министру просвете
(делови акта подвучени у Министарству)

Краљ. Срп.
ДУГОВНИ СУД ПРАВОСЛАВ.
ЕПАРХИЈЕ ТИМОЧКЕ
Бр. 3436
10. Септембра 1913 г.
у ЗАЈЕЧАРУ

Господину Министру Просвете и црквених Послова

На основу наређења Г. Министра ЦБр. 887. од 26. августа т. год. Суд учтиво подноси извештај: Овоме суду није познато да постоји каква наредба од ма које власти, да се за лица, која говоре румунским језиком, у протоколима бележи или не бележи да су народности румунске.

Свештенство ово бележи према своме нахођењу и тумачењу, имајући у виду државну статистику, а нарочито месечне листиће рођених, умрлих и венчаних, у којима је и рубрика за уписивање народности – матерњи језик – стављена.

Суд моли Г. Министра за оабавештење по овоме предмету за убудуће.

Шаљу се и листићи на увиђај.

Председник Суда,
Прота
Мих С Николић

10.

13. IX 1913

Министарство просвете – Министарству народне привреде

[У врху акта]

Јордан Милетић, свешт. рудно-главски уводио је извесна лица у протоколе црквене са
назнаком: да су румунске народности.

Реферат Г. Министру

КРАЉ. СРП.

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА

ЦБр. 1034

13. септембра 1913 год.

БЕОГРАД

Г. Министру Народне привредне саопштити суштину ове ствари и предочити му потребу да се формулари држ. статистике за попис житељства удесе тако да се не мора утврђивати у званичним актима постојање житеља румунске народности у Србији. Ово стим мање, што је у суседним крајевима Румунији (источни део Србије) народ, и ако говори влашки свестан о свом припадању српском народу и што већ у већим масама зна српски. Ово предати Г. Министру Народне привреде поверљивим актом.

12. Нов. 1913

Београд

Министар

[Нечитак параф]

11.

10. XII 1913

Министар просвете – Министру народне привреде
(први концепт дописа)

Пев. ЦБр. 1034

10. XII 1913

Министру Народне привреде
Београд

Г. Министре,

Мин. Ун. Дела актом Пев. 3778 од 13. априла ове године спровело ми је жалбу деловође општине Рудно-главске (ср. поречки, окр. крајински), којом енергично протестује против поступка свештеника његове парохије, који у седмодневним извештајима умрлих лица ове назива „Власима“.

Поводом овога наредио сам надлежном друхов. суду, да ову ствар истражи и да ме о резултату извести. Чињеним истражењем утврђено је, да до пароха нема никакве кривице, јер у тимочкој Епархији сви свештеници, чије се парохије састоје из житеља, који говори румунским језиком, у протоколима одговарајућих рубрика бележе, да су народности румунске, што се и пописом становништва 1880. год. утврђује.

Како не постоји никаква наредба ма од које власти, да се за лица, која говоре румунским језиком бележи или не бележи да су народности румунске, – то свештенство чини ово према своме нахођењу и тумачењу имајући у виду државну статистику, а нарочито месечне листиће рођених, умрлих и венчаних, у којима је и рубрика за уписивање народности (матерњи језик) стављена.

Достављајући Вам све ово, а имајући у виду наше државне интересе, част ми је предочити Вам потребу, да се формулари државне статистике за попис житеља удесе тако да се не мора утврђивати у званичним актима постојање „румунске“ народности у Сбији, пошто је у седним крајевима Румунији (источни део Србије) народ, и ако говори влашки, свестан је о своме припадању српском народу и шта више у већим масама зна српски.

Примите и т.д.

Министар.

Пев. ЦБр. 1034

12.

10. XII 1913

*Министар просвете – Министру народне привреде
(други концепт дописа, са исправкама министра)*

СРПСКО КРАЉЕВСКО
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА
ЦРКВЕНО ОДЕЉЕЊЕ
~~Цбр. 1034~~ Завести у пов. протокол
~~10. децембар 1913~~ наставити празно
Београд

Господине Министре,

Министарство Унутрашњих Дела актом Пбр. 3778 пд 13. априла пве године спровело ми је жалбу деловође општине Рудно-главске (ср. поречки, окр. крајински), којом енергично протестује против поступка свештеника његове парохије, који у седмодневним извештајима умрлих лица ове назива „Власима“.

Поводом овога наредио сам надлежном друхов. суду, да ову ствар иследи и да ме о резултату извести. Чињеним ислеђењем утврђено је, да до пароха нема никакве кривице, јер у тимочкој Епархији сви свештеници, чије се парохије састоје из живеља, који говори ~~румунским~~ ~~језиком~~ влашким, у протоколима одговарајућих рубрика бележе, да су народности „румунске“, што се и пописом становништва 1880. год. утврђује.

Како не постоји никаква наредба ма од које власти, да се за лица, која говоре ~~румунским~~ ~~језиком~~ влашким бележи или не бележи да су народности румунске, – то свештенство чини ово према своме нахођењу и тумачењу имајући [а с обзиром] у виду државну статистику [на рубрике формулара државне статистике] а нарочито месечне листиће рођених, умрлих и венчаних, у којима је и рубрика за уписивање народности [по] матерњем језику стављена.

Достављајући Вам све ово, а имајући у виду наше джавне интересе, част ми је предочити Вам потребу, да се формулари државне статистике за попис житеља удесе тако, да се не мора утврђивати у званичним актима постојање „румунске“ народности у Србији, пошто је у суседним крајевима Румунији (источни део Србије) народ, и ако говори влашки, свестан о своме припадању српском народу и шта више у већим масама зна српски.

Примите Господине Министре, и овом приликом уверење мог особног поштовања.

Министар
Просвете и црквених послова

Господону Министру
Народне Привреде

13.

15. I 1914.

Белешка на омошју сїиса

„Власи у Крајин. округу

15. I. 1914

Дати Г. Инспектору
на чување.

ПовЦБр. 4

и писмо од 12 фебруара 1914. год.
Мишковић

Поверљиво

Напомена приређивача

Грађа се може користити у научне сврхе, уз обавезу навођења извора:
Паун Ес Дурлић, Грађа за монографију „Власи карпатајске Србије, њорекло и бројно сїање“ (рукопис),
пртеузето са сајта www.paundurlic.com (датум преузимања)